

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/105/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116226898
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1116226898.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Královej a členov senátu JUDr. Ivany Jahnovej a JUDr. Nadeždy Wallerovej v právnej veci navrhovateľa: Y. B. N., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom: Ž.X. X/B, XXX XX S. a manželky: Y. S. N., rodená A., narodená dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom: Š. XXX, XXX XX N., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Budzиковá & JUDr. Dachová, s.r.o., so sídlom: Nám. sv. Egídia 41/95, 058 01 Poprad, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom: L. N., narodený XX.XX.XXXX a I. N., narodenej XX.XX.XXXX, zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava so sídlom: Vazovova 7/A, 816 16 Bratislava, na odvolanie otca voči rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 9. septembra 2019, č. k. 3P/235/2016-945, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 9. septembra 2019, č. k. 3P/235/2016-945 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo dňa 09.09.2019, č. k. 3P/235/2016-945 rozviedol manželstvo účastníkov Y. B. N., narodeného dňa XX.XX.XXXX a Y. S. N., rodenej A., narodenej dňa XX.XX.XXXX, uzavreté dňa XX.XX.XXXX pred Matričným úradom Mestskej časti Bratislava Staré Mesto, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Mestskej časti Bratislava Staré Mesto, vo zväzku XX, ročník XXXX, na str. XX, pod por. č. XXX. Zároveň rozhodol o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode tak, že zveril maloletého L. a maloletú I. do osobnej starostlivosti matky, právo zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok ponechal obom rodičom a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého L. sumou 200,- € mesačne a na výživu maloletej I. sumou 170,- € počnúc právoplatnosťou výroku o rozvode manželstva. Styk otca s maloletými deťmi upravil súd prvej inštancie tak, že otec má právo stretávať sa s nimi každú sobotu v párnom kalendárnom týždni v čase od 10.00 hod. do 18.00 hod. s výnimkou sviatkov a školských prázdnin upravených osobitne. Otec si v čase začatia styku prevezme maloleté deti od matky na parkovisku Nákupného centra MAX, Dlhé Hony 4588/1, Poprad, kde maloleté deti po skončení styku odovzdá. Otec je ďalej oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi počas vianočných prázdnin každý nepárny kalendárny rok od 25.12. od 9.00 hod. do 30.12. do 18.00 hod. a každý párný kalendárny rok od 30.12. od 9.00 do 5.1. nasledujúceho roka do 18.00 hod.; počas veľkonočných prázdnin každý nepárny rok od Zeleného štvrtka od 9.00 hod. do nasledujúceho utorka do 18.00 hod.; počas letných prázdnin vždy od 1.7. od 9.00 hod. do 15.7. do 17.00 hod. a od 1.8. od 9.00 hod. do 15.8. do 17.00 hod., s tým, že počas sviatkov a školských prázdnin je miestom prevzatia maloletých detí parkovisko Nákupného centra MAX, Dlhé Hony 4588/1, Poprad a miestom odovzdania maloletých detí je bydlisko otca na ulici Ž. X/B, S.. Vo zvyšnej časti

návrh navrhovateľa súd prvej inštancie zamietol a nárok na náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z účastníkov konania.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 20.12.2016 sa navrhovateľ domáhal rozvodu manželstva a následnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, ktoré žiadal, na čas po rozvode zveriť do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov zabezpečovanej rodičmi v týždňových intervaloch. V priebehu konania zmenil svoj postoj k otázke zverenia maloletých detí, a v zmysle podania zo dňa 08.05.2019 navrhol súdu zveriť maloleté deti do osobnej starostlivosti otca, odvolávajúc sa pritom najmä na kvalitu výchovného prostredia u otca, ktoré vzhľadom na svoju polohu v hlavnom meste Slovenskej republiky, S. zabezpečí deťom lepšie možnosti vzdelávania a osobnostného rastu, napr. návštevou základnej školy s vyučovacím jazykom nemeckým, v ktorom obe maloleté deti, najmä L. s navrhovateľom aktívne komunikujú. Zároveň deklaroval, že matke bude z jeho strany umožnený „obrovský“ rozsah styku s maloletými deťmi.

3. Manželka pokiaľ ide o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, s návrhom manžela na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti nesúhlasila, nakoľko v minulosti na základe rozhodnutia Okresného súdu Poprad dočasne realizovali striedavú osobnú starostlivosť o maloleté deti, avšak otec starostlivosť nerealizoval v prenajatom byte v blízkosti M., čím argumentoval v prospech nariadenia neodkladného opatrenia, nakoľko deti už v tom čase bývali s matkou v N., ale maloleté deti brával do S.. Manžel deti viedol proti návšteve predškolského zariadenia, maloletý L. bol pritom v tom čase predškólák, manžel však deti mnoho krát nevrátil po skončení styku, maloletým deťom tak chýbal režim. Počas obdobia 2,5 roka každý týždeň absolvovali cestu z N. do M. a naspäť, čo je podľa matky pre deti únavné. Navrhla preto zveriť maloleté deti na čas po rozvode do jej osobnej starostlivosti a styk otca s maloletými deťmi upraviť v tom smere, aby úprava umožňovala a nespôsobovala problémy pri školskej dochádzke maloletého L., ktorý mal v septembri 2017 nastúpiť do prvého ročníka základnej školy, čo si podľa manželky vyžadovalo a vyžaduje vzhľadom na nový režim stabilné rodinné zázemie. Upozorňovala na to, že manžel nedodržia rozhodnutie súdu a maloleté deti jej v nedeľu o 18.00 hod. v mieste neodovzdáva. V prípade preberania maloletých detí manželkou v S., vzhľadom na čas odchodu posledného vlaku z S. do M., by boli maloleté deti nútené cestovať nočným spojom, čo je v rozpore s potrebou prípravy maloletého na vyučovanie. Manželka poukazovala na skutočnosť, že manžel za posledných 11 mesiacov (ku dňu vyjadrenia) ani jedenkrát neodovzdal deti matke v mieste jej bydliska.

4. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia poukázal na skutočnosť, že deň po pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, dňa 10.09.2019 o 16.24 hod. bolo do podateľne konajúceho súdu doručené emailové podanie právneho zástupcu navrhovateľa, kde ospravedlňoval neúčast na pojednávaní zo zdravotných dôvodov. Požiadal o zrušenie vyhláseného rozsudku a vytýčenie pojednávania, dôvodiac svojim zdravotným stavom, v dôsledku ktorého nemal navrhovateľ možnosť predniesť záverečnú reč. Žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú, nespĺňajúcu náležitosti podľa ustanovenia § 183 CSP a to jednak z dôvodu, že zákon počíta s možnosťou odročenia pojednávania len vopred pred jeho začatím, ako aj z dôvodu, že dôvod uvedený právnym zástupcom nebolo možné vyhodnotiť ako dôležitý, nakoľko zostal len v rovine nepreukázaných tvrdení. Pokiaľ ide o žiadosť právneho zástupcu o zrušenie rozsudku, súd prvej inštancie zároveň konštatovať, že Civilný sporový poriadok takúto možnosť postupu súdu nepozná a zároveň, že navrhovateľovi nebola nijakým spôsobom odňatá možnosť konať pred súdom, predniesť záverečnú reč. Konanie navrhovateľa a jeho právneho zástupcu vo vzťahu k súdu a neúčasti na predmetnom pojednávaní vzhľadom na všetky uvedené dôvody vyhodnotil ako ich neospravedlňujúcu neprítomnosť, vyvolanú nečinnosťou, odôvodňujúcu postup súdu v zmysle ustanovenia § 180 CSP.

5. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že manželstvo účastníkov konania je vážne a trvalo rozvrátené, pričom ide o dlhodobý rozvrat a nie je reálny predpoklad, že by manželstvo mohlo v budúcnosti plniť svoj spoločenský účel. Obnovu manželského spolužitia vylúčili obaja účastníci aj do budúcnosti a v manželstve nemajú záujem zotrvať. Manželka vyjadrila s návrhom na rozvod manželstva súhlas. S poukazom na zistené skutočnosti súd prvej inštancie návrhu navrhovateľa na rozvod manželstva ako dôvodnému vyhovel a manželstvo účastníkov konania rozviedol.

6. Pri rozhodovaní o otázke zverenia maloletých detí na čas po rozvode manželstva ich rodičov vychádzal súd prvej inštancie z výsledkov rozsiahleho dokazovania, vrátane záverov znaleckého

dokazovania a prihladol aj na názor kolízneho opatrovníka. V rámci skutočného stavu bolo zistené, že maloleté deti L. a I. mali v čase rozhodovania súdu 8 a 6 rokov, maloletý L. navštevoval druhý ročník Základnej školy na ulici R. A. M. a maloletá I. predškolské zariadenie. Maloleté deti sú s výnimkou bežných detských chorôb zdravé, zvýšené výdavky na zdravotnú starostlivosť zistené neboli. Maloleté deti boli rozsudkom Okresného súdu Poprad, č. k. 15P/227/2014-363 zo dňa 17.06.2016, právoplatným v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.02.2017, č. k. 3CoP/29/2016-630 zverené na čas do rozvodu manželstva do osobnej starostlivosti matky. Otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého L. sumou 120,- € mesačne a na maloletú I. sumou 100,- € mesačne. O úprave styku otca s maloletými deťmi bolo naposledy rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Prešove, č.k. 24CoP/41/2018-131 zo dňa 25.10.2018, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie Okresného súdu Poprad, č. k. 15P/136/2018-42 zo dňa 25.06.2018, v spojení s opravným uznesením, č.k. 15P/136/2018-80 zo dňa 31.08.2018 tak, že nariadil neodkladné opatrenie v znení: I. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým L. a I. každý párny týždeň kalendárneho mesiaca v čase od piatku od 14.00 hod. do nedele do 14.30 hod. s tým, že si v určenom čase maloletého L. prevezme v priestoroch ŠKD ZŠ R. XXX/XX, M. a maloletú I. v priestoroch MŠ v N., ktorú maloletá navštevuje a po ukončení styku obe maloleté deti odovzdá matke v mieste svojho bydliska na ul. Ž.X. X/B, S.. II. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým L. a I. každý prvý nepárny týždeň každého nepárneho kalendárneho mesiaca v čase od piatku od 14.00 hod. do nedele do 14.30 hod. s tým, že si v určenom čase maloletého L. prevezme v priestoroch ŠKD ZŠ R. XXX/XX, M. a maloletú I. v priestoroch MŠ v N., ktorú maloletá navštevuje a po ukončení styku obe maloleté deti odovzdá matke v mieste jej bydliska na ul. Š. XXX/X, N.. III. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým L. a I. počas vianočných sviatkov každý nepárny rok od 25.12. od 9.00 hod. do 30.12. do 18.00 hod. a každý párny rok od 30.12. od 9.00 hod. do 5.1. nasledujúceho roku do 18.00 hod., počas veľkonočných sviatkov každý nepárny rok od štvrtku pred veľkonočnými sviatkami od 9.00 hod. do nasledujúceho utorka do 18.00 hod., počas letných školských prázdnin od každý rok od 1.7. od 9.00 hod. do 15.7. do 17.00 hod. a od 1.8. od 9.00 hod. do 15.8. do 17.00 hod. s tým, že si v určenom čase maloleté deti prevezme v mieste bydliska matky na ul. Š. XXX/X, N. po ukončení styku obe maloleté deti odovzdá matke v mieste bydliska otca na ul. Ž. X/B, S.. Súd prvej inštancie mal za zistené, že matka otcovi umožňovala pravidelný styk s maloletými deťmi v rozsahu dotknutého neodkladného opatrenia. Zároveň však z písomnej správy kolízneho opatrovníka maloletých detí zo dňa 30.08.2019 bolo zistené súdom prvej inštancie, že zo strany otca maloletých detí došlo opakovane, naposledy dňa 17.08.2019 k nedodraniu právoplatného a vykonateľného uznesenia Krajského súdu v Prešove a to tým, že otec nepripravil maloletého L. na odovzdanie matke a maloletého matke odmietol odovzdať, odvolávajúci sa pritom na vôľu maloletého. Z úradného záznamu kolízneho opatrovníka z marca 2019 vyplynulo, že otec najprv v marci 2019 „zadržal“ u seba maloletého L. na dobu jedného týždňa a odmietol ho matke odovzdať s tvrdením, že je to vlastná vôľa dieťaťa. Na základe pohovoru s maloletým, vykonaným kolíznym opatrovníkom bolo v úradnom zázname konštatované, že maloletý L. „je nesvoj“, pôsobí vystresovane a vyčerpane. Situácia sa zopakovala naposledy dňa 17.08.2019, kedy navrhovateľ odovzdal matke po skončení styku opäť iba maloletú I. a maloletého L. odmietol odovzdať matke zotrúvajúci na tvrdení, že dieťa ísť k matke nechce. Stav naďalej pretrvával v čase rozhodovania súdu, dňa 09.09.2019. V čase rozhodovania tak mal súd prvej inštancie z hľadiska skutočného stavu za zistené, že otec v rozpore s právoplatným rozhodnutím súdu o dočasnej úprave styku s maloletými deťmi, ako aj právoplatným rozhodnutím o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti, bráni matke vo výkone osobnej starostlivosti o maloletého, navyše bez toho, aby jej umožnil kontakt s maloletým.

7. Zo znaleckého posudku súdom povereného znalca Mgr. Martina Balka, č. 1/2011, doručeného súdu dňa 18.01.2019 mal súd prvej inštancie za preukázané, že zo psychologického hľadiska je vhodnou formou rodičovskej starostlivosti o maloleté deti L. a I. N. osobná starostlivosť matky a stretávanie s otcom každý druhý víkend, resp. tretí víkend každý druhý mesiac navyše, v zmysle aktuálnej úpravy styku a to najmä s ohľadom na vzdialenosť bydlísk rodičov a povinnú školskú dochádzku L., resp. onedlho obidvoch maloletých detí. Znalec tiež v posudku uviedol, že maloleté deti majú podľa výsledkov psychologického vyšetrenia prevažujúci pozitívny postoj k obidvom rodičom, maloletý L. mierne preferuje vzťah s otcom a maloletá I. vzťah s matkou, pričom v dôsledku rodičovskej rivalizácie a najmä podmieňovania maloletých detí zo strany otca je u maloletého L. zvýraznená v rámci rodičovskej diády preferencia otca a u maloletej I. v rámci defenzívneho postoja preferencia matky. Obidve maloleté deti nerozumejú dostatočne racionálne vzniknutej rodinnej situácii, ani ju nedokážu emocionálne spracovať, preto sú ľahšie ovplyvniteľné aj pri navádzaní jedným rodičom proti druhému. Podľa znalca v tomto kontexte L. síce verbalizuje preferenciu otca v rámci rodičovskej diády, ale je preukázané, že táto je aj výsledkom aktívnej snahy otca o programovanie maloletého deťmi dehonovaním domáceho prostredia

bydliska matky. Špecificky je to viditeľné pri tematike protežovania nemeckej školy v S. pre maloletého L., resp. maloletú I. zo strany otca, ktorú nadradil nad primárny cieľ rodičovskej starostlivosti vytvoriť maloletým deťom stabilné domáce prostredie, načo používa negatívne porovnanie regiónov S. a M.. Na takejto účelovej stratégii je zároveň nápadné to, že otec nedosahuje taký životný štandard, aby zabezpečil financovanie školy, ktorú navrhuje. Zo psychologického hľadiska je táto tendencia, pri ktorej sa maloletý L. viac identifikuje s otcom a maloletá I. s matkou, do určitej miery riziková, zvlášť pokiaľ by rivalizácia rodičov mala viesť súčasne k preferovaniu jedného rodiča a odmietaniu druhého rodiča, resp. k narušeniu vzťahu medzi súrodencami.

8. Súd prvej inštancie zveril maloleté deti L. a I. do osobnej starostlivosti matky, nakoľko dospel k záveru, že matka aj v zmysle záverov znaleckého dokazovania spĺňa všetky osobnostné predpoklady pre výkon osobnej starostlivosti, pričom osobnou starostlivosťou matky budú, s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania, najlepšie zaistené potreby maloletých detí a to tak z hľadiska stability ich výchovného prostredia, ako aj z hľadiska jej rešpektovania práv druhého rodiča. Súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že matka umožňovala otcovi pravidelný kontakt s maloletými deťmi v zmysle súdnej úpravy styku, preto poskytuje súdu v porovnaní s otcom silnejšiu záruku, že za osobnej starostlivosti matky bude lepšie rešpektované právo maloletých detí na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Zároveň uviedol, že otec nerešpektuje súdne rozhodnutia týkajúce sa doterajšej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom a obe maloleté deti tak vystavuje v značnej miere nestabilite, pričom s poukazom na názor znalca z odboru psychológie za zisteného stavu reálne hrozí nielen narušenie vzťahu maloletého L. s matkou, ale aj narušenie vzťahu medzi súrodencami, pričom oboje neprispieva k zdravému a harmonickému vývoju maloletých detí. Z uvedených dôvodov, s poukazom na zistený skutočný stav vecí, preto nebolo v záujme maloletých detí vyhovieť návrhu otca a zveriť maloleté deti do jeho osobnej starostlivosti, v časti ktorej preto návrh ako nedôvodný zamietol.

9. Pri úprave styku vychádzal súd prvej inštancie z toho, že s ohľadom na nedostatok schopnosti otca dodržiavať doposiaľ platné rozhodnutie o úprave styku a rešpektovať tak prirodzené potreby maloletých detí, ako sú najmä režim, oddych, príprava na vyučovanie, potreba stability prostredia a prispôbiť sa im aj na úkor vlastných predstáv, nie je v záujme maloletých detí upraviť styk otca počas bežného roka v intenciách dočasnej úpravy. Styk otca s maloletými deťmi na čas po rozvode manželstva upravil súd prvej inštancie v zmysle návrhu matky maloletých detí, predneseného na pojednávaní dňa 09.09.2019 v reakcii na situáciu vzniknutú dňa 17.08.2019, kedy došlo zo strany otca opakovane k neoprávnenému konaniu, spočívajúcemu v neodovzdaní maloletého dieťaťa po skončení styku matke. Úprava styku na čas po rozvode manželstva reaguje, pokiaľ ide o styk počas bežného roka, na zistenia ohľadom doterajšej realizácie styku otca s maloletými deťmi. Jej cieľom je zabrániť ďalšiemu vystavovaniu maloletých detí nestabilite v podobe nedodržiavania ich režimu a tým spojenej záťaži, ku ktorým opakovane došlo na strane maloletého L., napríklad v marci 2019, keď v dôsledku jeho neodovzdania matke zo strany otca sa bez dôležitého dôvodu nezúčastnil školského vyučovania. V rámci úpravy styku pokiaľ ide o miesto odovzdania maloletých detí v čase sviatkov a školských prázdnin, súd prvej inštancie zohľadnil tú skutočnosť, že v čase odsťahovania matky zo spoločnej domácnosti v auguste roku 2014 k svojim rodičom do obce N. v okrese M., matka v podstate vytvorila vzdialenosť medzi bydliskom otca a detí, preto je v zmysle už ustálenej rozhodovacej činnosti súdov povinná podieľať sa týmto spôsobom na realizácii styku otca s maloletými deťmi, ako aj podieľať sa na časti nákladov so zabezpečením styku spojených.

10. Pokiaľ ide o výživné na maloleté deti, dospel súd prvej inštancie k záveru, že výživné v sume 200,- € mesačne na maloletého L. a 170,- € na maloletú I. je primerané ich veku, odôvodneným potrebám, ako aj zárobkovým pomerom, majetkovým pomerom rodičov. Priemerné mesačné výdavky na odôvodnené potreby maloletého L. a maloletej I. v sume 791,- € mesačne spolu na obe deti považoval súd prvej inštancie vzhľadom na vek maloletých detí, ako aj potrebu ich všestranného rozvoja za primerané a odôvodnené. Otec maloletých detí je zamestnaný v rodinnej firme Leluma s.r.o. na skrátený pracovný úväzok v rozsahu 20 hodín týždenne, na pracovnú pozíciu IT konzultant, pričom mzda bola dojednaná vo výške 400,- € mesačne brutto. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti prijal záver, že otcom dosahovaný príjem vo výške 400,- € mesačne brutto nezodpovedá jeho skutočným možnostiam a schopnostiam, nakoľko riadne nevyužíva svoj pracovný potenciál a pracuje v rozsahu 20 hodín týždenne. Pokiaľ ide o majetkové pomery na strane otca, motorové vozidlo, ktorého bol vlastníkom, previedol na sestru, údajne z dôvodu značného obnosu pôžičiek, ktoré mu sestra poskytla. Otec vlastní spolu s matkou maloletých

detí trojizbový byt a garážové stojisko na ulici C.Á. U. X v S., ktorých je užívateľom, a v podielovom spoluvlastníctve majú byt na W. ulici v M. a pozemok v meste N. v U..

11. Proti tomuto rozsudku v časti výrokov o ÚPP a zamietajúceho výroku podal otec maloletých detí v zákonnej lehote odvolanie, ktorým sa domáha, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Otec namieta, že znalecký posudok č. 1/2019, z ktorého vychádza napadnutý rozsudok, je nezákonný, pretože bol vypracovaný znalcom Mgr. Balkom zapísaným v zozname súdnych znalcov pre odbory a odvetvia - 340100 a 340200, a teda zo znaleckého odboru a odvetvia v rozpore s vyhláškou č. 228/2018 Z.z. a zákonom č. 382/2004 Z.z. o znalcoch. Poukazuje na to, že nezákonnosť znaleckého posudku namietal listinnými podaniami zo dňa 27.02.2019 a 15.04.2019, ktoré sú súčasťou súdneho spisu. Zároveň predkladá súkromný znalecký posudok č. 22/2019 z 12.11.2019 vypracovaný súdnou znalkyňou zo znaleckého odboru a odvetvia 340300 - Poradenská psychológia - PhDr. Kopányiovou. Otec namieta extrémne rozdiely v najpodstatnejších záveroch posudku č. 1/2019 a posudku č. 22/2019, za podstatné ďalej považuje, že znalecký posudok č. 22/2019 je aktuálnejší a objektívnejší. V znaleckom posudku č. 22/2019 znalkyňa odporúča zverenie maloletého L. do starostlivosti otca a zverenie malotelej I. do starostlivosti matky, alternatívne zverenie maloletých do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Pri obidvoch alternatívach je odporúčaná starostlivosť otca v rozsahu minimálne 50 % za mesiac, tzn. minimálne 14 dní za mesiac. V rozsudku č.k. 3P/235/2016-945 je však starostlivosť o deti zo strany otca stanovená na 2x8 hodín, tzn. 16 hodín za mesiac, čo považuje otec za extrémny rozdiel. Takéto extrémne zúženie starostlivosti o deti zo strany otca v predmetnom rozsudku považuje otec v rozpore so záujmami maloletých detí a taktiež za porušenie práva na ich rodinný život a porušenie práva na rodinný život detí garantovaný Ústavou SR. Otec v odvolaní ďalej vytýka, že napadnutý rozsudok nezohľadňuje názor detí, najmä maloletého L. aj napriek tomu, že má aktuálne vek 8,5 rokov a je dostatočne rozumovo a emocionálne vyspelý a je schopný formulovať svoje vlastné názory. Namiesto zohľadnenia vôle a názoru dieťaťa „bývať a žiť s otcom“ súd rozsudkom extrémne obmedzil jeho starostlivosť o deti, čo môže spôsobiť vážne narušenie citových väzieb medzi deťmi a otcom. Podľa vyjadrenia otca deti mu už niekoľko mesiacov hovoria, že by s ním chceli byť viac, resp. u otca bývať, a že chcú chodiť na slovensko-nemeckú základnú školu, pretože napr. syna L. baví hovoriť viacerými jazykmi. Otec poukazuje tiež na skutočnosť, že práve matka detí vedome a účelovo vytvorila vzdialenosť medzi bydliskami otca a detí, pretože vedela, že tým s veľkou pravdepodobnosťou v dôsledku veľkej vzdialenosti medzi týmito bydliskami súd vylúči jedného z rodičov zo starostlivosti o maloletých. V S. pritom matka detí 5 rokov študovala, 10 rokov žila v manželstve. V S. je taktiež veľká ponuka pracovných príležitostí s podstatne lepšou mzdou (oproti regiónu M.). Preto otec zastáva názor, že matka detí vedome konala a koná proti najlepšiemu záujmu maloletých, resp. bezdôvodne neháji najlepší záujem maloletých, s cieľom obmedziť starostlivosť druhého rodiča o deti. V S. je matka vlastníkom 3-izbového bytu na ulici C. U., v BSM. V tomto byte má všetky osobné veci (hračky, oblečenie, zariadenie, kuchyňu, atď) tzn. celé zázemie detí. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, kde má otec každú párnú sobotu od 10.00 hod do 18.00 hod tráviť čas s maloletými deťmi. Matka maloletých detí účelovo odmieta bývať v S.. Už len bytová dostupnosť obidvoch rodičov v meste S. (tzn. každý z rodičov má okamžite k dispozícii bývanie) svedčí o tom, že maloleté deti by mali byť zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a mali by navštevovať kvalitnejšiu a pre deti vhodnejšiu slovensko-nemeckú školu v S.. Otec v odvolaní rovnako namieta, že súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok na pojednávaní konanom dňa 09.09.2019. Na toto pojednávanie sa otec riadne pripravoval a plánoval na tomto pojednávaní byť osobne, aby mohol navrhnúť súdu ďalšie dôkazy, informovať súd o významnom dôkaze - súkromnom znaleckom posudku, navrhnúť odročenie pojednávania, z dôvodu vypracovávania dôkazu - súkromného znaleckého posudku a predložiť súdu zmenu návrhu rozsudku v dôsledku zmeny pomerov. V noci z 8.9.2019 na 9.9.2019 sa otcovi dostavili žalúdočné zdravotné problémy, tieto neustupovali ani dňa 9.9.2019 ráno, na základe čoho sa rozhodol, že sa musí ospravedlniť z osobnej účasti na pojednávaní z dôvodu vyhľadania lekárky B.. B.. Ospravedlnenie otec zrealizoval prostredníctvom jeho advokáta JUDr. Dobroviča, pričom mu dňa 9.9.2019 ráno zaslal emailovú správu s detailným popisom - krokmi pre súdne pojednávanie. Právny zástupca sa otcovi ozval dňa 9.9.2019 až popoludní a oznámil, že na pojednávaní nebol, pretože mal epileptický záchvat. V tejto súvislosti otec namieta, že spravil všetko v rámci jeho možností (odoslanie pripravených podkladov a prípravy na súdne pojednávanie na deň 9.9.2019 advokátovi), avšak ako účastník konania nemohol ani predvídať a ani nemal informácie, že jeho advokát má náhly epileptický záchvat, a že na súdnom pojednávaní nebude môcť byť prítomný. V prípade, že by touto informáciou o zdravotných problémoch advokáta disponoval, zaslal by email s návrhmi, informáciami a požiadavkou na odročenie pojednávania priamo na súd. Otec považuje postup súdu prvej inštancie na súdnom

pojednávani dňa 9.9.2019 za nezákonný, pretože súd konal bez navrhovateľa a taktiež bez právneho zástupcu navrhovateľa. Predloženými listinnými dôkazmi je preukázateľné, že sa z objektívnych príčin nemohli osobne zúčastniť súdneho pojednávania dňa 9.9.2019, tzn. nemohli pred súdom konať. Ďalej otec taktiež namieta, že mu súd prvej inštancie ako navrhovateľovi nedoručil zápisnicu zo súdneho pojednávania konaného dňa 9.9.2019. Od 9.9.2019 až do dňa 11.3.2020, tzn. do dňa doručenia samotného rozsudku ani jeho advokát ani on, ako navrhovateľ nedostal žiadnu informáciu o súdnom konaní, tzn. či sa pojednávanie vôbec dňa 9.9.2019 uskutočnilo, aké úkony súd na pojednávaní vykonal, či bolo pojednávanie odročené. Odvolaním napadnutý rozsudok považuje otec za nezákonný taktiež z dôvodu, že súd prvej inštancie nevykonal otcom navrhnuté dôkazy (najmä kontrolný znalecký posudok), ktoré podstatným spôsobom mohli preukázať reálny a objektívny skutkový stav, tzn. mali by podstatný vplyv na samotné rozhodnutie súdu.

12. Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že otec odmieta znalecký posudok vypracovaný súdnym znalcom Mgr. Martinom Balkom, ktorého určil súd, pretože Mgr. Balko nevyslovil závery, s ktorými otec maloletých súhlasí. K predloženému súkromnému znaleckému posudku uviedla, že znalkyňa I. spis nevidela, nevie o rodine nič, osobne sa nestretla ani s deťmi a vychádzala iba z jednostranných informácií, ktoré jej poskytol otec, takže matka tento znalecký posudok považuje za úplne bezpredmetný. Znaleckým dokazovaním bolo dokázané, že otec detí sa nevie vysporiadať s rozchodom, neustále do sporov zaťahuje deti, vystavuje ich tým stresu, dehonestuje matku v očiach detí, prezentuje matku ako podvodníčku, ktorá neustále robí podvody. Otec chce, aby matku deti nenávideli a deti sú z toho nešťastné. Neustále ich dáva vyšetrovať psychologičke M., trvá na znaleckých posudkoch a na tom, aby deti boli vypočúvané na súde. Deti sú už z toho unavené. Stále sa pýtajú, či to, čo povedia uvidí aj táto. Neustále sa musia vyjadrovať, kde chcú byť, už mali dvakrát znalecké dokazovanie, neustále sa ich na to pýta kolízna opatrovníčka, ich otec ich vodí k psychologičke... malo by to ísť mimo detí a nie prenášať na ne zodpovednosť dospelých. Matka má za to, že striedavá starostlivosť nie je v ich prípade vhodná, nakoľko už mali striedavú starostlivosť a otec detí rozsudok vôbec nerešpektoval, nevracal deti, robil si, čo chcel. Taktiež je tu vzdialenosť bydlísk rodičov. Rozdelenie detí podľa názoru matky vôbec neprichádza do úvahy, nakoľko deti sa majú radi. Uviedla, že v rozsudku je styk otca upravený tak, že sa otec s deťmi stretáva každú druhú sobotu od rána do večera. Vzniklo to takto na základe skutočností, ktoré sa preukázali počas konania o rozvod na OS v Bratislave I, otec opakovane porušoval platné uznesenie súdu. Deti matke nevracal, konkrétne maloletého L. zadržieval v S.. Matka sa nevedela k nemu dostať, maloletý L. mal kvôli tomu neospravedlivené hodiny. V prvom ročníku 23 neospravedlivených hodín, v druhom ročníku 50 neospravedlivených hodín. Pokiaľ sa otec odvoláva na názor L., ktorý nie je v rozsudku podľa neho zohľadnený, matka poukazuje na znalecký posudok, ktorý bol vykonaný na žiadosť súdu, kde uvádza znalec, že maloletý L. je manipulovaný zo strany otca najmä, čo sa školy týka a S. ako preferovaného bydliska. L. nemá svoj názor, hovorí to, čo sa mu podsúva. Pokiaľ otec tvrdí, že rozsudok porušuje jeho právo na rodinný život, matka argumentuje, že otec vidí iba svoje práva a je jedno, ako mali upravený styk s deťmi, nikdy ho nedodržiaval. Situácia sa zopakovala v auguste 2019, kedy matka syna nevidela 2 mesiace a tak L. nenastúpil ani v septembri do školy v M.. Otec L. prehlásil do Základnej školy Y. Q. A. S.. Zmenil mu školu bez vedomia matky tým, že pani riaditeľku vedome zaviedol, aby L. do školy prijala. Po dohode s pani riaditeľkou matka maloletého L. v škole 30.09.2019 vyzdvihla, bez vedomia manžela, ktorý po celý čas hliadkoval pred školou. Otec detí mi nikdy L. nevydal, musela to matka urobiť potajomky. Doteraz by L. nevidela. Matka uviedla ďalej, že deťom venuje všetok svoj čas. Napriek tomu, že pracuje na plný úväzok, nie je schopná sa vyrovnáť otcovi detí, ktorý tvrdí, že zarába 280,-€ mesačne brutto a požičiava si od rodičov, kde neustále navyšuje svoj dlh. To, že si deti vyzdvihuje každý druhý piatok v M. o 14:00 hod., je podľa neho prekážkou toho, aby sa mohol zamestnať. Aj preto, aby si už konečne mohol nájsť zamestnanie, je podľa matky vhodné upraviť styk s deťmi na sobotu, odpadla by otcovi prekážka nájsť si zamestnanie. Otec neplatí výživné na deti, momentálne dlhuje výživné za tri mesiace. Matka ďalej uviedla, že v S. s manželom žila od októbra 2004 do mája 2011, čiže spolu necelých 7 rokov. Už 9 rokov tam nežije a ako rodina tam nikdy nežili. Zdržali sa tam asi 10 dní v júli 2014. Obe deti sa narodili v S. a v auguste 2014 sa vrátila k rodičom. Deti nikdy nebývali v S., začal ich tam brávať až ich otec, potom čo oklamal súd v Prešove. Svojho exmanžela sa bojí, návratom do S. by bola zase v jeho dosahu, v spoločnom byte. Presne o to mu ide, dostať ju späť do S.. Čo sa týka neprítomnosti otca na pojednávaní 9.9.2019, matka uviedla, že na pojednávanie sa nedostavil a síce tvrdí, že mal žalúdočné problémy, ale podľa názoru matky sa nedostavil preto, že v danom čase už štvrtý týždeň zadržieval L. v S. a dokonca mu zmenil školu bez vedomia matky a odmietol jej povedať, kde a či vôbec L. nejakú školu navštevuje. V daný deň matka bola na pojednávaní v S., exmanžela niekoľkokrát poslala, aby L. vrátil, že si ho po pojednávaní vyzdvihne, ale odignoroval

matku, neozval sa. O pojednávaní vedel 4 mesiace vopred, od mája, mal veľa možností doložiť dôkazy, ak nejaké ešte doložiť chcel. Matka uviedla, že má strach pri každom odovzdaní detí, že ich už neuvidí, žije v permanentnom strachu, že sa to opäť zopakuje. Situáciu si prežila na vlastnej koži, keď sa k dieťaťu nevedela dostať 6 týždňov napriek tomu, že jej je zverené a nikto jej nepomohol. Súd voči otcovi nevyvodil žiadne opatrenie, akoby sa nič nestalo. Otec porušoval uznesenia dlhé tri roky, opakovane, matka vždy deti odovzdala - to bolo všetko v poriadku. Otcovi sa to tolerovalo. Striedavá starostlivosť nie je v ich prípade vhodná, keďže exmanžel matku v očiach detí neustále dehonestuje, a vzdialenosť bydlísk je obrovská. Otcovi detí navrhovala, aby sa majetkovo vyrovnali a matka si kúpi v M. byt s tým, že počas úpravy styku otca s deťmi by byt uvoľnila, šla by k rodičom a exmanžel by tam mohol s deťmi byť. Deti by nemuseli cestovať, mali by jeden domov, jednu posteľ, jednu školu. Nie je to pre matku úplne ideálne riešenie, musela by strpieť, že exmanžel je v jej byte, ale kvôli deťom by to vydržala. Striedali by sa pri nich rodičia. Exmanžel to však zamietol a stále deti ťahá do S.. Keď sú deti u svojho otca, L. sa vôbec nepripravuje do školy. Otec detí matke zatajuje dôležité informácie ohľadom zdravotného stavu detí. Neinformuje ju, že brali antibiotiká, že boli zaočkované, že mali kliešťa, potajomky ich vodí neustále na vyšetrenia k psychológom. Matka sa to dozvedá náhodou od detí. Majú zakázané povedať jej, čo robili cez víkend u otca. Je to ich právo na súkromie - to povedia, keď sa vrátia od otca, 6 a 8 ročné deti.

13. Právny zástupca matky k vyjadreniu matky k odvolaniu otca doplnil, že nie je zákonné, aby súd pripustil dôkaz - súkromný znalecký posudok predložený otcom, nakoľko znalkyňa vyhotovila znalecký posudok a svoje odborné závery urobila výlučne na základe informácií a podkladov, ktoré jej poskytoval navrhovateľ. Matka o vykonávaní znaleckej činnosti vôbec nevedela. Pre matku je absolútne neprijateľné, aby boli obe deti oddelené. Z obsahu doterajšieho dokazovania a to aj z posudku Dr. Doničovej jednoznačne vyplýva, že obe deti majú pevný vzťah. Okrem obvyklých súrodeneckých kontaktov v tom určite zohrala rolu aj rodinná situácia, keď obe deti opakovane striedajú miesto pobytu a sú raz u jedného a raz u druhého rodiča. Je nepochopiteľné, že túto alternatívu starostlivosti o deti podporila znalkyňa. Okrem iného už aj tento jej postoj v danej veci ju odborne degraduje. Čo sa týka striedavej starostlivosti matka svoj nesúhlas zakladá nielen na vzdialenosti medzi miestami miesta pobytu rodičov, čo sa komplikuje aj v súvislosti s tým, že maloletý L. navštevuje povinnú školskú dochádzku a maloletá I. začne navštevovať základnú školu už v 9/2020. Právny zástupca ďalej uviedol, že s poukazom na obsah znaleckého posudku č. 1/2019 nie je možné súhlasiť s tvrdením otca o tom, že rozsudok je v rozpore s názorom detí. Je nepochybné, že hlavne maloletý L. vyjadruje názory a postoje, ktorými preferuje vo svojej blízkosti skôr otca, pričom tieto sú výsledkom manipulácie zo strany otca, ktorý neustále vŕahuje do konfliktu rodičov aj obe maloleté deti. Pokiaľ otec argumentuje znížením počtu dní jeho starostlivosti o maloleté deti, právny zástupca matky poukazuje na to, že rozhodnutie súdu reagovalo na nevhodné správanie otca, ktorý takmer mesiac nezákonne zadržoval maloletého L. pri sebe a matke vôbec neumožňoval kontakt so synom. Matka nemala vedomosť o tom, či je syn v poriadku. Otec jej na naliehanie umožnil sa stretnúť so synom a to tak, že dieťa sedelo v autosedačke a matka mohla cez pootvorené okno auta hovoriť so synom. Matka rozhodnutie súdu považuje za spravodlivé a zákonné. Za daného stavu bolo podľa jej názoru nevyhnutné, aby došlo k obmedzeniu styku s otcom práve v dôsledku nevhodného správania z jeho strany. Je toho názoru, že na spravodlivé a na vydanie rozhodnutia v súlade s vnútorným presvedčením je vhodné si vypočuť aj zvukové záznamy z jednotlivých pojednávaní. Navrhuje odvolaciemu súdu, aby odvolanie otca zamietol v celom rozsahu.

14. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku), túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem) a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 29.09.2021 (§ 378 C. s. p., § 219 ods. 3 C. s. p.). O termíne verejného vyhlásenia rozsudku bola matka, právna zástupkyňa matky, otec, a súčasne kolízny opatrovník upovedomení zákonným spôsobom.

15. V danom prípade otec v rámci podaného odvolania namietal, že rozsudok súdu prvej inštancie trpí procesnými vadami, z dôvodu nemožnosti navrhnuť ďalšie dôkazy z jeho strany, ako aj z dôvodu nemožnosti predniesť jeho záverečnú reč, a taktiež z dôvodu nedoručenia zápisnice z pojednávania zo dňa 09.09.2019. Pokiaľ ide o odvolací argument otca týkajúci sa jeho neúčasti na pojednávaní konanom dňa 09.09.2019 a z tohto dôvodu porušenia jeho procesného práva predniesť záverečnú reč, v tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že z obsahu predmetného spisu (č.l. 918) vyplýva, že tak právny zástupca otca, ako otec/navrhovateľ v deň predchádzajúceho pojednávania t.j. dňa 15.05.2019

zobrali nový termín pojednávania na deň 09.09.2019 o 11.00 hod na vedomie s tým, že nebudú písomne predvolaní. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, (č.l. 923) že na pojednávani konanom dňa 09.09.2019 sa otec ani právny zástupca otca nezúčastnili. Na čísle listu 939 spisu je zažurnalizovaný email právneho zástupcu otca s tým, že sa ospravedľňuje z neúčasti na pojednávani, nakoľko trpí epilepsiou a raz za rok alebo dva sa u neho objaví záchvat. V tej noci zo dňa 07.09. na 08.09. dostal epileptický záchvat a prebral sa až niekedy okolo 14.00 hod. Vtedy si prečítal aj SMS správu od klienta, ktorý mu o 10.35 písal, že ho mal ospravedlniť a požiadať o odročenie vzhľadom na to, že má žalúdočnú virózu. O tejto správe sa dozvedel, až keď sa prebral. V ten deň sa už na súd nedovolal a k počítaču si nemôže 24 hodín od záchvatu sadnúť, preto písal až teraz. Z uvedených dôvodov žiada o zrušenie vyhláseného rozsudku a vytýčenie pojednávania. Z obsahu podaného odvolania, ako aj z príloh k nemu priložených odvolací súd zistil, že 09.09.2019 o 9.23 hod mal prostredníctvom emailu kontaktovať navrhovateľ svojho právneho zástupcu s tým, že žiada o odročenie pojednávania a ospravedlnenie z dôvodu akútnych zdravotných problémov, nakoľko musel vyhľadať lekára a na pojednávani sa nemôže dostaviť. Nesúhlasí s tým, aby súd pojednával v jeho neprítomnosti. Na uvedené argumenty otca, ako aj dôkazy ním predložené odvolací súd udáva, že z obsahu celého spisu vyplýva, že otec v priebehu celého konania komunikoval so súdom prvej inštancie elektronicky, nakoľko disponuje zaručeným elektronickým podpisom, a súčasne komunikoval so súdom prostredníctvom emailu. Odvolaciemu súdu sa uvedená argumentácia otca týkajúca sa jeho neprítomnosti na pojednávani, ako aj jeho ospravedlnenia (resp. ospravedlnenia jeho právneho zástupcu) javí účelová a to nielen z dôvodu, že otec počas celého prebiehajúceho konania komunikuje so súdom sám, ale súčasne aj preto, že odvolaciemu súdu nie je zrejmé, prečo otec rovnaký email, ktorý napísal svojmu právnenmu zástupcovi dňa 09.09.2019 o 9.23 nenapísal aj súdu prvej inštancie, pokiaľ mal naozaj vážne zdravotné problémy. V rámci emailu je uvedené, že otec musel vyhľadať lekárske ošetrovanie, avšak doklady preukazujúce jeho lekárske ošetrovanie otec odvolaciemu súdu ani súdu prvej inštancie nepredložil. Pokiaľ ide o ospravedlnenie právneho zástupcu otca v tejto súvislosti odvolací súd udáva, že nespochybňuje skutočnosť, že právny zástupca otca trpí epilepsiou, avšak aj ohľadom týchto tvrdených skutočností bolo potrebné súdu predložiť lekárske potvrdenie, preukazujúce jeho tvrdenia, čo však právny zástupca taktiež neurobil. Rovnako tak odvolací súd poukazuje na to, že právny zástupca otca v rámci svojho ospravedlnenia uviedol, že dostal epileptický záchvat v noci zo dňa 07.09. na 08.09. Uvedené pojednávani sa však konalo dňa 09.09.2019 a ospravedlnenie právneho zástupcu prišlo na súd prvej inštancie až dňa 10.09.2019, a aj z týchto dôvodov nepôsobia uvedené skutočnosti dôveryhodne. Na základe uvedeného má odvolací súd za to, že všetky tieto skutočnosti uvedené tak zo strany otca, ako aj zo strany jeho právneho zástupcu ohľadom zdravotných problémov a nemožnosti zúčastniť sa súdneho pojednávania zostali iba v rovine tvrdení, bez ich reálneho preukázania. Na základe uvedeného je potrebné zotrvať na názore, že súd prvej inštancie mal dňa 09.09.2019 splnené všetky podmienky pre otvorenie pojednávania, nakoľko navrhovateľ sa riadne na dané pojednávani neospravedlnil, hoci termín pojednávania zobral na vedomie na predchádzajúcom pojednávani. Z týchto dôvodov preto nemohlo dôjsť ani k procesnému pochybeniu zo strany súdu prvej inštancie a to konkrétne v odňatí možnosti konať pred súdom, z dôvodu nemožnosti navrhovateľa predniesť záverečnú reč. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na ust. § 67 CMP, podľa ktorého na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čo sa však v danej veci nestalo. Pokiaľ ide o námietku otca týkajúcu sa nedoručenia zápisnice z pojednávania, v tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že na doručenie zápisnice z pojednávania sa vyžaduje žiadosť navrhovateľa v zmysle ustanovenia § 55 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy, podľa ktorého, ak bola zápisnica o súdnom pojednávani vyhotovená a účastník konania alebo strana v konaní požiada o jej kópiu, súd mu ju vydá bezodkladne po jej spracovaní technickými prostriedkami bezodplatne; ustanovenia osobitného predpisu tým nie sú dotknuté. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia je vydávanie odpisov zápisnice spoplatnené podľa osobitného predpisu. Keďže odvolací súd v predmetnom spise do podania odvolania otca nenašiel samostatnú žiadosť otca o vyhotovenie odpisu zápisnice z predmetného pojednávania (otec teda samostatnú žiadosť o vyhotovenie odpisu zápisnice nepodal), v takomto prípade nie je možné zo strany otca argumentovať procesným pochybením súdu prvej inštancie.

16. Otec v odvolaní napáda aj znalecký posudok č. 1/2019 vyhotovený znalcom Mgr. Martinom Balkom, z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých (č.l. 582). Otec súdu prvej inštancie vytýka, že znalecký posudok vyhotovil znalec z odvetvia klinická psychológia, avšak z vyhlášky č. 228/2018 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a prílohy k nej vyplýva, pre občianske konanie je vytvorené odvetvie poradenská psychológia. Odvolací súd sa nestotožňuje s námietkami otca voči znaleckému posudku č. 1/2019 vyhotoveného znalcom Mgr. Martinom Balkom, z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých, nakoľko má za to, že aj znalec z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých je spôsobilý vykonať posudok v občianskom konaní. V prílohe k vyhláske č. 228/2018 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je stanovené pri odvetví Klinická psychológia detí, že v trestnoprávnom konaní sa zaoberá posudzovaním faktorov psychického vývinu, porúch psychického vývinu, porúch správania a vplyvmi výchovného prostredia na vyvíjajúcu sa osobnosť dieťaťa. Skúma motiváciu konania dieťaťa, vierohodnosť jeho výpovedí ako svedka alebo poškodeného, ako aj rozsah psychickej ujmy, ak je obeťou trestnej činnosti. K uvedeným aspektom psychického vývinu dieťaťa sa vyjadruje aj v občianskoprávných konaniach. Pri odvetví Klinická psychológia dospelých je stanovené, že sa uplatňuje sa najmä v trestnoprávných prípadoch, v rámci ktorých sa vyžaduje posúdenie intelektovej úrovne, osobnosti, motivácie konania páchatel'a, posúdenie perspektívy resocializácie a v neposlednom rade aj vyjadrenie sa k prípadnej prítomnosti psychopatológie, ktorá by mohla mať vplyv na konanie páchatel'a trestnej činnosti. Znalci tohto odvetvia sa uplatňujú aj pri posudzovaní vierohodnosti výpovede svedkov, či poškodených, aj páchatel'ov trestnej činnosti a pri zhodnotení účasti obvineného na vyšetrovacích úkonoch a súdnom konaní. Uplatňuje sa tiež v občianskoprávných konaniach, najmä vo vzťahu k spôsobilosti na právne úkony a posúdenia miery sťaženého spoločenského uplatnenia. Pri odvetví Klinická psychológia detí je stanovené, že v trestnoprávnom konaní sa zaoberá posudzovaním faktorov psychického vývinu, porúch psychického vývinu, porúch správania a vplyvmi výchovného prostredia na vyvíjajúcu sa osobnosť dieťaťa. Skúma motiváciu konania dieťaťa, vierohodnosť jeho výpovedí ako svedka alebo poškodeného, ako aj rozsah psychickej ujmy, ak je obeťou trestnej činnosti. K uvedeným aspektom psychického vývinu dieťaťa sa vyjadruje aj v občianskoprávných konaniach. Pri odvetví poradenská psychológia je stanovené, že ide o odvetvie, ktoré bolo vytvorené pre znalecké posudzovanie v občianskoprávných konaniach, najmä vo vzťahu k rozvodovým konaniam, úpravy styku dieťaťa s rodičmi a k problémom ohľadne zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov. Poradenská psychológia sa uplatňuje aj pri posudzovaní osobných a osobnostných predpokladov rodičov na výchovu a starostlivosť o dieťa, ako aj pri indikácii právnych opatrení v záujme dieťaťa. Z vyššie uvedeného *expressis verbis* nevyplýva, že by znalec z odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých nebol spôsobilý na výkon znaleckého úkonu v občianskom súdnom konaní. Pri klinickej psychológii detí je uvedené, že k uvedeným aspektom psychického vývinu dieťaťa sa vyjadruje aj v občianskoprávných vzťahoch, a pri odvetví klinická psychológia dospelých je uvedené, že sa uplatňuje najmä v trestnoprávných aspektoch. Slovo najmä neznamena, že len v trestnoprávných aspektoch, čiže ide o exemplifikatívne určenie aspektov. Odvolací súd poukazuje na to, že otec v rámci odvolacieho konania predložil aj novo vypracovaný znalecký posudok č. 22/2019 súdnou znalkyňou PhDr. Alenou Kopányiovou, PhD. zo dňa 12.11.2019, pričom má za to, že práve tento novo vypracovaný posudok je aktuálnejší, čo je vzhľadom na rozhodovanie o veciach týkajúcich sa maloletých detí jeden z najpodstatnejších faktov, a preto by bolo potrebné k nemu prihliadať a z jeho záverov vychádzať. Na tieto argumenty otca odvolací súd uvádza, že znalecký posudok bol znalkyňou vypracovaný po rozhodnutí vo veci samej t. j. dňa 12.11.2019 (rozhodnuté vo veci bolo dňa 09.09.2019). Nezanedbateľným nie je ani fakt, že znaleckého dokazovania sa nezúčastnila matka maloletých detí, a teda znalkyňa nemala možnosť bezprostredne vnímať interakciu maloletých detí s matkou. Vzťah maloletých detí k matke a ich celkové vnímanie matky teda znalkyňa mohla posúdiť iba sprostredkovaním t.j. na základe informácií od otca, na základe informácií od maloletých detí a prípadne na základe listinných podkladov poskytnutých zo strany otca, nakoľko súdny spis k dispozícii nemala. Odvolací súd na uvedené námietky otca prednesené v rámci odvolania uvádza, že znalecký posudok vypracovaný znalcom Mgr. Martinom Balkom dňa 11.01.2019 zodpovedal všetky dôležité otázky, a preto je potrebné z neho vychádzať. V jednej zo znaleckých otázok uvedených v rámci záverov znaleckého posudku bolo dotazované, či sú maloleté deti manipulované jedným alebo oboma rodičmi, pričom zo záveru znalca vyplýva, že maloletý L. síce verbalizuje preferenciu otca v rámci rodičovskej diády, ale je preukázané, že táto je výsledkom aktívnej snahy otca o programovanie maloletého dieťaťa dehonestovaním domáceho prostredia v bydlisku matky. Špecificky je to viditeľné pri tematike protežovanie nemeckej školy v S. pre maloletého L., respektíve maloletú I. zo strany otca, ktorú nadraduje nad primárny cieľ rodičovskej starostlivosti vytvoriť maloletým deťom stabilné domáce prostredie, na čo používa negatívne porovnávanie regiónu S. a M.. Z jednotlivých záverov znaleckého posudku vyplýva, že znalec odporučal zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky a stretávanie sa s otcom upraviť na každý druhý víkend, respektíve tretí

víkend každý druhý mesiac navyše, ako je to upravené aktuálne a to s ohľadom na vzdialenosť bydlísk rodičov a povinnú školskú dochádzku maloletého L., respektíve onedlho obidvoch maloletých detí. Samozrejme v situácii menšej vzdialenosti bydlísk rodičov by mohol byť rozsah stretávania širší. Znalec zároveň konštatoval, že maloleté deti majú podľa výsledkov psychologického vyšetrenia prevažujúci pozitívny postoj k obidvom rodičom. Maloletý L. mierne preferuje vzťah s otcom a maloletá I. vzťah s mamou, pričom v dôsledku rodičovskej rivalizácie a najmä podmieňovania maloletých detí zo strany otca je u maloletého L. zvýraznená v rámci rodičovskej diády preferencia otca a u maloletej I. v rámci defenzívneho postoja preferencia matky. Obidve maloleté deti nerozumejú dostatočne racionálne vzniknutej rodinnej situácii ani ju nedokážu emocionálne pracovať, preto sú ľahšie ovplyvniteľné aj pri navádzaní jedným rodičom proti druhému. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd neprihliadol k dôkazu predloženému zo strany otca a to konkrétne k znaleckému posudku znalkyne PhDr. Aleny Kopányiovej, PhD. zo dňa 12.11.2019 vyhotoveného pod č. 22/2019 a to z dôvodu, že bol vypracovaný po rozhodnutí vo veci samej a taktiež preto, že bol vyhotovený bez súčinnosti a prítomnosti matky maloletých detí. Vyšetrovací princíp a princíp materiálnej pravdy v mimosporových konaniach prenášajú „zodpovednosť“ za priebeh konania v širšom rozsahu na konajúci súd. Pre priebeh dokazovania sa primerane použijú ustanovenia o dokazovaní v Civilnom sporom poriadku. Keďže mimosporové konanie je ovládané zásadou zistenia skutočného stavu veci, je zrejmé, že podkladom rozhodnutia súdu bude sumár zistení, ktoré sa čo najviac približujú skutočnému stavu veci. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle ustanovenia § 182 CSP súd rozhodne o tom, ktoré z označených dôkazov vykoná. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy (porovnaj aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 37/1993 a pod R 125/1999). Inak povedané, znalecké dokazovanie nariadené súdom prvej inštancie bolo spolu s ďalšími dôkazmi vykonanými pred súdom prvej inštancie dostatočným podkladom pre rozhodnutie vo veci samej. Skutočnosť, že otec s týmto znaleckým posudkom nesúhlasil a navrhoval kontrolné znalecké dokazovanie, respektíve výsluch znalca nie je pre samotnú vec podstatné. Súd prvej inštancie v rámci svojho dokazovania zistil všetky skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvoze, pričom pri zverení maloletých detí matke súd prvej inštancie vychádzal správne zo záverov znaleckého dokazovania, znalca Mgr. Martina Balka.

17. Pokiaľ ide o rozsah úpravy styku otca s maloletými deťmi, v danom prípade odvolací súd ani námietku otca ohľadom úpravy bežného styku s maloletými deťmi nevzhladol ako dôvodnú. Z rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že o bežnom styku súd prvej inštancie rozhodol tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každú sobotu v párnom kalendárnom týždni v čase od 10.00 hod do 18.00 hod, s výnimkou sviatkov a školských prázdnin upravených osobitne. Súd prvej inštancie uvedený rozsah úpravy styku odôvodnil aj tým, že reaguje na zistenia ohľadom doterajšej realizácie styku otca s maloletými deťmi. V danom prípade naozaj z obsahu spisu vyplýva, že otec dlhodobo nerešpektuje súdne rozhodnutie ohľadom úpravy styku s maloletými deťmi, maloleté deti matke riadne nevracia s odôvodnením, že chcú byť s ním. Takéto konanie otca odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie považuje nielen za neprípustné, ale aj preukazujúce skutočnosť, že otec nerešpektuje matku ako druhého rodiča, ktorý má navyše lepšie predpoklady vo vzťahu k starostlivosti o maloleté deti ako otec sám. Všemožnými prostriedkami sa snaží si maloleté deti ponechať u seba, aj za cenu nerešpektovania súdneho rozhodnutia, teda s rizikom vystavenia sa nebezpečenstvu trestného stíhania voči jeho osobe. Ak bude otec ďalej pokračovať v takomto konaní a nebude rešpektovať rozhodnutie súdu a samozrejme aj matku, ktorá má maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti a maloleté deti bude u seba zadržávať, môže kolízny opatrovník, respektíve súd sám, prípadne matka podať podnet na zmenu súdneho rozhodnutia, z dôvodu negatívneho postoja a prístupu otca. V závere teda odvolací súd opätovne apeluje na otca, aby rešpektoval rozhodnutie súdu, nakoľko jeho konanie je nesmierne dôležité práve pre stabilizáciu maloletých detí. Je žiaduce, aby rodičia rešpektovali rozhodnutie súdu, aby sa vzájomne rešpektovali a aby svoje dohody, ako aj rozhodnutia súdu dodržiavali. Ak bude otec ďalej postupovať v konaní tak, že nebude odovzdávať maloleté deti matke je matka oprávnená dožadovať sa zmeny súdneho rozhodnutia z dôvodu negatívneho postoja a prístupu otca. Na základe uvedeného odvolací súd uzatvára, že práve pre správanie sa otca počas a v priebehu celého konania sa stotožnil s rozsahom úpravy styku (tak bežného, ako aj úpravy styku počas sviatkov a prázdnin) určeného súdom prvej inštancie.

18. Otec podal odvolanie aj do výrokov, ktorými súd prvej inštancie uložil otcovi povinnosť platiť výživné v sume 200,- € mesačne na maloletého L. a v sume 170,- € na maloletú I., vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k určeniu vyživovacej povinnosti, v tejto súvislosti má odvolací súd za to, že vyživovacia povinnosť otca určená na maloleté deti, s poukazom výdavky maloletých detí, ako aj na osobné, zárobkové a majetkové pomery otca bola ustálená zo strany súdu prvej inštancie primeraným spôsobom. V danom prípade odvolací súd zdôrazňuje, že výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom, tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu životných potrieb osoby odkázanej na výživné je rôzny, a to vzhľadom na vek, zdravotný stav, ale aj vzhľadom na nadanie (schopnosti) tejto osoby, spôsob prípravy na jej budúce povolanie a podobne. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu je zistenie ich skutočných príjmov, ale aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento dosahovaný príjem zodpovedá ich telesným a duševným schopnostiam, skúsenostiam v plnení pracovných povinností, ako aj miestnym, lokálnym možnostiam ich uplatnenia a závisí aj od zisťovania ich celkových majetkových pomerov v širšom slova zmysle. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti má súd vychádzať jednak zo všeobecných hľadísk, t.j. zo skúmania odôvodnených potrieb dieťaťa, rozsah ktorý je rôzny vzhľadom na vek, zdravotný stav, spôsob prípravy na budúce povolanie, nadanie, záujmy dieťaťa. Vychádza zároveň aj z reálnych možností a schopností rodičov plniť si svoju vyživovaciu povinnosť. Medzi týmito dvomi kritériami (medzi odôvodnenými potrebami maloletého dieťaťa a reálnymi schopnosťami a možnostami rodičov) platí zásada priamej úmernosti, ktorá je plne v súlade s normatívnou zásadou, že dieťa má právo žiť na takej úrovni, na akej žijú jeho rodičia. To znamená, že čím je vyššia životná úroveň rodičov, tým je odôvodnené aj rozsiahlejšie uspokojovanie potrieb dieťaťa; teda jeho odôvodnenými potrebami sú aj také potreby, ktoré nie sú celkom bežné, ale sú pre vývoj dieťaťa prospešné, napr. rekreačné, kultúrne, také, ktoré vo vyššej miere zmiernujú zdravotný hendicap a pod. Rozsah odôvodnených potrieb dieťaťa je tiež súčasne závislý od reálnych schopností a možností jeho rodičov povinných poskytovať mu výživné, t.j. od ich zárobkových schopností a možností, počtu ich celkových vyživovacích povinností a pod. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, ktoré sú na ich výživu i celkovú starostlivosť úplne odkázané, je jednou zo základných povinností každého rodiča, pričom každý z rodičov je povinný venovať všetky svoje sily dôslednému zabezpečeniu výživy detí, a to všetkých svojich detí bez rozdielu a bez ohľadu na to, či s deťmi žije alebo nežije v spoločnej domácnosti, pretože dieťa má právo na vytvorenie čo najpriaznivejších podmienok pre svoj zdravý rast a vývoj. Odvolací súd v závere uvádza, že otec svoje odvolanie v tejto časti (t.j. do výroku o výške výživného) neodôvodnil žiadnymi vecnými argumentmi, a preto odvolací súd uvádza, že sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie v tejto časti a v podrobnostiach na neho odkazuje. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo všetkých napadnutých výrokoch, ako vecne a právne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

19. Záverom odvolací súd zdôrazňuje, že obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu tohto práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/1997), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/1997, II. ÚS 251/2003).

20. Z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na každý argument účastníka nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania, čo sa nepochybné v prejednávanej veci stalo (porovnaj napr. m.m. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské

práva zo dňa 25.9.2012 vo veci Vojtěchová proti Slovenskej republike /sťažnosť č. 59102/08/, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.9.2011, č.k. I. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.6.2009, sp.zn. 5 M Cdo 8/2008).

21. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378, § 219 ods. 3 C.s.p. a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým odvolateľ, ani nevzniesol žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk, by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

22. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 52 C.m.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, pretože ide o konanie, ktoré bolo možné začať aj bez návrhu.

23. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ODS. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).